

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 61-1905)

Originalt emne

Gader

*Gader/Brolægning, Asfaltering og Istandsættelse af Gader og Veje,
Brolægningsbidrag*

Markeder og Torvedage

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 4. maj 1905](#)
- 2) [Byrådsmødet den 7. december 1905](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 4. maj 1905 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 61-1905)

Der forelaa fra Brolægningsudvalget følgende Forslag til Omordning af Torveforholdene :

"Angaaende Spørgsmaalet om en Omordning af Stadepladserne paa Torvene har Udvalget ladet Stadsingeniøren foretage en Opmaaling af Belægningen paa den Tid af Aaret, hvor Benyttelsen er størst, nemlig om Efteraaret. - Resultatet af Undersøgelsen foreligger i medfølgende Plan I.

Det fremgaar heraf, at Lille Torv benyttes til Fjerkræ, Vildt og Æg samt Blomster langs Immervads østlige Fortoug nærmest Borgporten,

Store Torv fornemmelig til Grøntsager og Frugt, men tillige til Blomster, Fjerkræ og Æg,

Set. Clemenstorv til Frugt, Fortougene omkring Domkirken til Frugt, Grøntsager samt Ost, Bispetorvet udelukkende til Kød

Selve Torvene ere belagte paa alle Aarets Torvedage, men i størst Udstrækning om Efteraaret i Frugttiden, Pladsen omkring Domkirken derimod fornemmelig kun i Frugttiden.

Som Forholdene have udviklet sig, maa navnlig Belægningen af Lille Torv siges at være til Gene for den almindelige Færdsel. Passagen langs Handelsbanken er ganske spærret, og al Færdsel fra Guldsmedgade maa Foregaa ad samme Vej, som Sporvognene køre. Clemenstorvet kan heller ikke mere siges at være skikket til Stadeplads, om der end er nogle Pletter omkring Kiosken, hvor Vognfærdselen ikke kan komme.

Udvalget foreslaar derfor Byraadet helt at nedlægge Lille Torv som Stadeplads og henstiller at tage den samme Beslutning over for Clemenstorv. Endvidere mener Udvalget at burde foreslaa, at Stadepladserne langs Domkirkens sydlige Side opgives saa vidt muligt for at lette Færdselen mellem Havnen og Byen.

Til Erstatning for den ved disse Forslag mistede Torveplads foreslaar Udvalget at henlægge Staderne fra Lille Torv til den Trekant paa Hjørnet af Immervad og Aagade, hvor Fiskeboderne ere beliggende. Disse Fiskeboder ere gamle og blive saa lidt benyttede, at de ikke give Kommunen nævneværdig Indtægt.

Ifølge Oplysning fra Kæmnerkontoret giver disse Boder fuldt bortlejede en Lejeindtægt af 194 Kr. om Aaret, men Lejen i 1904 har kun været 136 Kr., hvorfra gaar en Vedligeholdelsesudgift paa ca. 50 Kr., og saa er tillige Lejen vanskelig at erholde.

Der foreligger imidlertid et Andragende fra

2 Fiskesælgersker om at bibeholde Boderne, idet det gøres gældende, at Andragerne i modsat Fald vilde miste hele deres Erhverv og være henvist til Fattigvæsenet. Udvalget foreslaar derfor, at man opfører 2 Boder i Stedet for de nuværende til Brug for de to Andragerinder, og efter Udvalgets Skøn vil man kunne opføre disse Boder af de forhaandenværende Materialer uden Udgift for Kommunen. Pladsen for disse to Boder tænkes som vist paa medfølgende Kort paa Fortonet langs Aaen paa Hjørnet ved Broen til Hr. Bogbinder Bøgh. Iøvrigt tænkes hele Fortouget langs Aaen anvendt til Stadepladser, først og fremmest paa Strækningen fra Immervad til den nævnte Bro, hvor der haves det samme Areal, som det med rødt markerede Areal paa Lille Torv, men Udvalget mener, at man passende kunde anbringe Stadepladser helt hen til Lavbroen under Sct. Clemensbro,

om fornødent gøres.

Nævnte Plads synes at egne sig godt til Torvehandel, idet den ikke vil blive generet af Færdsel, og Adgangen fra den sydlige Bydel er bekvem ad Trapperne ved Clemensbroen og Frederiksgade, og fra den nordre Bydel haves

3 Adgange, nemlig Immervad, Trappen ved Rømerhus og Smøgen ved Privatbanken. Det nuværende Pissoir tænkes flyttet hen til Aaen som vist paa Planen og omgivet med en Skærm samt istandsat og lukket foroven, saaledes at det ikke kan genere Beboerne i de ligeoverfor liggende Ejendomme i Aagade, saaledes som det vil hævdes i Øjeblikket.

Udvalget havde mest Lyst til at foreslaa Blomstersælgerskerne ved Hjørnet af Immervad og Borgporten fjernede paa samme Tid, men disse Stader ville danne en Kontinuitet mellem Staderne paa Store Torv og den ny Torveplads ved Aagade og foreslaas derfor foreløbig bibeholdt, i alle Tilfælde indtil Færdselen gennem Immervad kræver dem fjernede. Som alt bemærket vil der da være Plads til dem paa Aagade fra Bogbinder Bøghs Bro til Lavbroen.

Paa Lille Torv er der endvidere Stadeplads for en Sliber paa Hjørnet af Immervad ved Kiosken. Dette Stade foreslaas bibeholdt, saalænge det benyttes af den nuværende Indehaver, idet Pladsen dog anvises paa den modsatte Side af Kiosken, hvor Vognfærdselen ikke vil være generet deraf.

Angaaende Bekostningen ved Omdannelse af Pladsen ved Aagade som Torveplads vil, som alt bemærket, Fjernelsen af Fiskeboderne og Opførelsen af to nye Boder kunne bære sig selv, medens Regulering af Pladsen og Flytning af Pissoiret ifølge Stadsingeniørens Forslag vil komme til at koste:

1. Med Flisebelægning over hele Pladsen til

Bogbinder Bøghs Bro..... Kr. 2500,00

2. Med Anvendelse af gamle Brosten paa Pladsen og en -Række Betonfliser

langs Fortouget..... Kr. 1250,00

Stadepladserne paa Sct. Clemenstov og langs Domkirkens sydlige Fortoug foreslaas henflyttede til den nordlige Side af Domkirken fra Bispensgade til Raadhusstæde, idet denne Gadestrækning tænkes helt spærret for Vognfærdsel paa Aarets samtlige Torvedage.

Udvalget mener, at saavel Sælgerne som det torvesøgende Publikum vil være tjent med

denne Omlægning, og Vognfærdselen vil uden Gene foregaa ligesaa bekvemt igennem de omliggende Gader".

Vestesen gennemgik det foreliggende Forslag i Hovedtrækkene, idet han bemærkede, at det af Hensyn til Trafiken forbi Banken gennem Guldsmædgade navnlig var uheldigt at lade Torvehandel foregaa paa Lille Torv, hvilken Mening ogsaa deltes af Politimesteren. Denne havde egentlig ogsaa helst set de fra Borgporten opad Immervad siddende Blomstersælgere fjærnede, men da de dannede et passende Mellemlid mellem Torvehandlen paa St. Torv og den foreslaaede ny Torveplads paa Trekanten ved Immervad og Aagade, foreslog Udvalget i hvert Tilfælde foreløbig at bibeholde dem, hvad Politimesteren ligeledes havde kunnet gaa med til. Ved den foreslaaede Ordning, hvorved Passagen over Clemensstorv og forbi Domkirkens søndre Side kunde foregaa uhindret, idet Torvehandelen fra disse Steder flyttedes til Pladsen paa Domkirkens nordre Side, opnaaedes formentlig ogsaa en betydelig Forbedring af den nuværende Torvehandel.

Lottrup kunde i alt væsentlig slutte sig til Udvalgets Indstilling, som efter hans Mening havde taget tilbørligt Hensyn til alle de tidligere fremkomne Ønsker vedrørende Ordningen af Torvehandlen. Han fandt dog nok, man kunde nøjes med almindelig Brolægning paa Pladsen ved Immervad, ligesom han ubetinget maatte holde paa, at det ommeldte Pissoir burde flyttes længere ned ad Aagade; det burde ikke ligge lige, hvor Torvehandelen fandt Sted.

Mikael Johansen fandt, at Forslaget i sin Helhed var godt, dog maatte man sikkert helst fjærne det nævnte Pissoir, der havde en daarlig Beliggenhed. I Modsætning til den foregaaende Taler vilde han foretrække, at man valgte at belægge Pladsen i Aagade med Fliser; naar man foretog en Omordning af Forholdene, burde man gøre dem saa tiltalende som muligt. Han glædede sig saa meget mere ved det fremsatte Forslag, som han mente, at der ved Flytningen af Torvehandelen fra Lille Torv til den nævnte Plads var gjort et Skridt henimod den Overbygning af Aaen, der dog engang maatte foretages. Han skulde henstille til Udvalget, om man ikke kunde flytte den Skærsliber, der havde Stade paa Lille Torv ved Plakatsøjlen, over til Banken, idet han nu var til megen Gene for de ud for hans Stade værende Butikker.

Vestesen skulde til de Medlemmer, der havde ønsket det nævnte Pissoir fjærnet, sige, at Udvalget havde overvejet Muligheden af at flytte det længere ned i Gaden, men man havde ikke kunnet finde nogen passende Plads til det. Ligeledes havde man forsøgt at finde en

anden Plads til den omtalte Skærsliber, men man var kommet til det Resultat, at han i Virkeligheden var til mindst Gene der, hvor man nu havde anvist ham Stade. Noget andet var, at man ikke oftere burde give nogen Ret til at have Stade paa Lille Torv.

Nørgaard kunde ligeledes anbefale at slutte sig til Udvalgets Indstilling, der sikkert maatte siges at tilfredsstille de i Raadet nærede Ønsker angaaende Ordningen af Torvehandelen. Det vilde naturligvis være kønnest at have Pladsen ved Aagade belagt med Fliser, men man burde vist være sparsommelig og nøjes med almindelig Brolægning.

Lottrup maatte fastholde, at det nævnte Pissoir burde flyttes; det var af en gammel, daarlig Konstruktion, var vanskeligt at renholde og udbredte en ubehagelig Lugt. Taleren havde, da han sidst havde Ordet, glemt at sige, at det forekom ham, at Udvalget næsten havde vist sig lidt for imødekommende overfor de Fiskekoner, der havde ytret Ønske om at beholde de af dem lejede Fiskeboder. Af sanitære Hensyn vilde det formentlig være rigtigst at lade Fiskeboderne ved Aaen helt forsvinde.

Sabroe paaskønnede den af Udvalget viste Hensynsfuldhed over for de Enker, der ønskede at beholde Fiskeboderne ved Aaen, men han maatte erkende, at det næppe vilde være heldigt at opføre disse Boder igen; der kunde nok paa anden Maade skaffes de paagældende Understøttelse, hvis de blev trængende dertil. Han kunde iøvrigt gaa med til Udvalgets Plan, der i det væsentlige var god, men han skulde dog tilraade, at man ganske fjernede det omtalte Pissoir. Der var ikke megen Trang til det paa den ommeldte Plads; det var grimt, og der vilde navnlig paa Torvedage blive en slem Stank fra det.

Samuelson vilde støtte Udvalgets Indstilling i dens Helhed, idet han for sit Vedkommende dog vilde foretrække, at man lod Pladsen ved Aaen belægge med Fliser, hvilket vilde se bedst ud og bevirke, at den lettere kunde holdes ren. Hvis man ikke helt vilde fjerne Pissoi-ret, burde man lade det blive paa sin nuværende Plads, hvor det var til Nytte for de forbigaaende ad Frederiksgade og Immervad. Han vilde fraraade, at man opførte Fiskeboderne igen.

Thomsen konstaterede, at alle Talerne var tilfredse med den foreliggende Sag i det store og væsentlige, det var kun nogle mindre betydelige Punkter, med Hensyn til hvilke Meningerne var noget delte. Ogsaa han var blevet noget ilde berørt ved Tanken om Genopførelsen af Fiskeboderne, som Udvalget sikkert kun havde foreslaaet opførte af Hensyn til de nævnte Indehavere af disse. Han vilde slutte sig til de Talere, der havde ønsket Boderne fjernede; der vilde let et eller andet Sted i Aagade kunne skaffes Butikker

til de nævnte Fiskehandlersker. Hvad det omhandlede Pissoir angik, forekom det ham at være meget lidt generende paa sin nuværende Plads, men det kunde gerne være, at det ikke gjorde megen Nytte. Den hele Ordning af Pladsen i Aagade maatte vel egentlig betragtes som en rent foreløbig Foranstaltning, da man før eller senere sikkert maatte gaa til at overbygge Aaen, og han skulde derfor foreslaa, at man valgte det billigste af Udvalgets Forslag.

J. C. Petersen opfordrede til fuldt ud at holde sig til den af Udvalget foreslaaede Plan. For de Enker der nu drev Fiskehandel fra de oftnævnte Boder, blev det et økonomisk Tab, hvis man nedlagde disse, idet de ikke kunde skaffe sig Butikker til samme billige Pris, til hvilken de havde lejet Boderne. Det vilde paa den anden Side ikke koste Kommunen noget at opføre et Par Boder, da man til disse kunde anvende Materialerne fra de gamle Boder. Den billigere Brolægning var sikkert ogsaa i daarligt Vejr den for Folk behageligste, idet Regnvand hurtigere vilde trække ned i Jorden, naar der var anvendt Brosten, end hvis Pladsen var belagt med Fliser.

Vestesen maatte indrømme, at det udelukkende skyldtes Hensynet til de Enker, der for Tiden havde lejet Fiskeboderne, at det havde foreslaaet at genopføre et Par Boder, men Udvalget vilde gerne være fri for dem, og det skulde glæde ham, hvis man kunde skaffe de nævnte Enker Butik andetsteds i Aagade som af Thomsen berørt.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes, idet det vedtoges at anvende den billigste Brolægning i Aagade og ikke at genopføre Fiskeboderne.

Uddrag fra byrådsmødet den 7. december 1905 - side 23

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 61-1905)

Der forelaa Meddelelse fra Brolægningsudvalget om, at Torvepladsen ved Aagade er færdig til Benyttelse til Torvehandel.